

Rezumatul rezultatelor științifice în cadrul proiectului

15.817.06.18F Dezvoltarea curriculară a cursurilor opționale pe aria limbă și comunicare în gimnaziu și liceu, director Tatiana CARTALEANU

A fost examinată noua viziune a Ministerului Educației cu privire la metodologia elaborării și aprobării produselor curriculare pentru cursurile din categoria „opționale” a planului-cadru – viziune care încă nu fusese făcută publică la momentul când echipa de proiect elabora strategia cercetării. A fost elaborat un chestionar pentru profesori (aplicat on-line și analizat, ale cărui rezultate confirmă situația pe care am intuit-o din start: profesorii nu au pregătirea necesară pentru a elabora curriculumul și suportul didactic necesar, prin urmare, a le pune la dispoziție o metodologie este stringent și oportun) și un chestionar pentru elevii de gimnaziu și liceu, ale căror răspunsuri demonstrează că elevii nu au pregătirea necesară pentru a lua decizii întemeiate în raport cu oferta de opționale posibile, dar că își doresc o varietate mult mai mare de cursuri decât li se propun la moment. Materialele cercetării au fost reflectate în lucrarea științifico-metodică „Cursul opțional în școală: experiențe și opinii”.

Cercetarea problemei privind stabilirea modelelor concentrice de ofertare a cursurilor opționale pe o arie curriculară, racordabile la sistemul și planul de învățământ din Republica Moldova, prin raportare la actele normative în vigoare în perioada derulării proiectului, s-a soldat cu elaborarea a 3 tipare distincte:

Modelul I. Un curs opțional **integrator**, adresat elevilor de gimnaziu: *Utilizarea surselor lexicografice în studierea limbii și literaturii*. Tipologia portofoliului ține de informare+formare de competențe. Accentul se pune pe asocierea competenței de comunicare în limba de instruire și a competenței de comunicare în limba străină cu competența de a învăța, a ști să înveți. Cursul necesită resurse imprimare și/sau electronice. Lucrarea este editată.

Modelul II. Un curs opțional **integrator**, adresat elevilor din clasele mari de gimnaziu și liceenilor: *Procesarea textului științific*. Viziunea cursului se axează pe formarea competenței de lectură a textului nonliterar (manuale, enciclopedii, cărți de popularizare) – competență pentru care nu este responsabilă direct nici una dintre disciplinele predate actualmente, dar fără care e de neconceput un absolvent de liceu devenit student. Accentul se pune pe asocierea competenței de comunicare în limba de instruire cu competența de a învăța, a ști să înveți. Tipologia portofoliului ține de formare+dezvoltare de competențe. Lucrarea este editată.

Modelul III. Un curs opțional **inovativ**, adresat elevilor din clasele medii de gimnaziu: *Scrierea creativă* (Tatiana Cartaleanu). Cursul este chemat să contribuie la declanșarea scrisului și promovează ideea scrierii creative în afara obiectivelor cursurilor de bază. El poate fi promovat atât în limba de instruire, cât și în una dintre limbile străine studiate, cu condiția ca elevii să o posede la nivelul B2. Accentul se pune pe asocierea competenței de comunicare în limba de instruire cu competența de autocunoaștere și autorealizare. Tipologia portofoliului ține de formarea unor

competențe de comunicare, mai ales în raport cu dezvoltarea inteligenței emoționale. Lucrarea este editată.

Inovativ este și studiul monografic *Modele conceptuale ale cursurilor opționale pe aria limbă și comunicare*. Pornind de la curricula disciplinare, conducându-ne de recomandările elaborate de IȘE, am trasat căile pe care se poate dezvolta oferta de cursuri opționale pe aria curriculară *limbă și comunicare*, în funcție de tipologia lor: de extindere, de aprofundare, de integrare, inovative. Pentru fiecare dintre aceste tipuri au fost elaborate modele de conceptualizare, cu numeroase variante comentate, exemple de interpretare diversă a acelorași conținuturi și de abordare, ca finalitate, a acelorași competențe.

Monografia științifică „Repere metodologice de evaluare a competențelor în perimetrul cursurilor opționale de pe aria curriculară *limbă și comunicare*” cuprinde 3 capitole: **I. Provocările evaluării competențelor în învățământul contemporan**, în care se ia în discuție importanța metodelor și tehnicilor clasice și moderne pentru evaluarea competențelor școlare; se prezintă tipologia probelor de evaluare și este examinată problema formării competențelor școlare cu ajutorul integrării intra-, multi-, pluri-, inter- și transdisciplinare. **II. Evaluarea ca element al triadei predare-învățare-evaluare**, în care sunt discriminate, ca forme, procese și produse, sarcinile de lucru la lecție și teme de casă. Pentru fiecare dintre activitățile menționate – ghidată și independentă – sunt analizate competențele evaluabile, iar derivate din ele – obiectivele de evaluare, procedurile, procesele, produsele și grilele aplicabile în diferite circumstanțe ale evaluării, simulate și autentice. Exemplele sunt selectate din documentele curriculare aprobate de MECC pentru cursurile opționale. **III. Evaluarea sumativă ca evaluare a competențelor**, în care este examinată concepția evaluării sumative versus alte tipuri de evaluare și sunt trecute în revistă competențele evaluabile prin probe de factură diferită. Recomandările privind proiectarea probelor de evaluare sumativă se sprijină pe conținuturile cursurilor opționale aprobate de MECC. În continuare sunt examinate variantele evaluării sumative prin probe orale (alocuțiunea, discursul, interviul, expunerea, discuția de grup), prin probe scrise (testul, eseu, jurnalul) și prin probe complexe (prezentarea orală cu suport vizual). Sunt examinate perspectivele evaluării sumative prin probe electivă. Lucrarea se încheie cu un șir de concluzii și recomandări și o bibliografie de referință.

În rezultatul studierii modalităților în care se poate conceptualiza un proiect de învățare și de evaluare pe aria curriculară dată, au fost publicate două articole în lucrarea colectivă *Proiectul: proces de învățare, produs evaluabil*: T. Cartaleanu, Proiectul de învățare axat pe valori și atitudini: cochetând cu timpul; O. Cosovan, Proiectul de învățare a vocabularului.